

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/179/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123012353
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Kresl
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123012353.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Kresla a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 04.09.2023, č. k. 12PP/39/2023-31, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 24.10.2023, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v B. C., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol návrh odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v B. C., trvale bytom D., t. č. v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 30T/47/2010 zo dňa 20.11.2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/14/2013 zo dňa 26.03.2013.

Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu č.l. 31-33 spisu.

Okresný súd svoje zamietavé stanovisko odôvodnil konštatovaním, že u odsúdeného neboli splnené všetky podmienky na vyhovie jeho návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd ustálil, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. V prípade prvej materiálnej podmienky - preukázanie polepšenia vo výkone trestu plnením svojich povinností okresný súd konštatoval, že aj napriek jednému porušeniu ústavného poriadku počas výkonu trestu odňatia slobody, ktoré bolo menej závažnej povahy, možno konštatovať, že odsúdený splnil aj druhú zákonnú (prvú materiálnu) podmienku. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku okresný súd uviedol, že táto nie je splnená. K tomu dodal, že odsúdený bol doposiaľ šesťkrát súdne trestaný za rôznorodú trestnú činnosť, pričom z odpisu registra trestov vyplýva, že aktuálne vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 30T/47/2010 zo dňa 20. 11. 2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/14/2013 zo dňa 26. 03. 2013, pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, v trvaní 9 rokov, so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, pričom vo výkone trestu odňatia slobody je opakovane a v minulosti už bol podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody. Napriek tomu, že odsúdený v prostredí ústavu na výkon trestu odňatia slobody preukazuje svojim správaním polepšenie, jeho zjavné kriminálne sklony počas pobytu na slobode neumožňujú súdu dospieť k záveru, že od neho možno očakávať vedenie riadneho života.

Proti tomuto uzneseniu, ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, zahlásil sťažnosť odsúdený (č.l. 29 spisu), ktorú do rozhodnutia sťažnostného súdu bližšie písomne odôvodnil vlastnoručne písomným podaním doručeným krajskému súdu dňa 21.09.2023 (č.l. 38 spisu).

V písomne odôvodnenej sťažnosti odsúdený namietal (skrátene), že splnil podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku a § 66 ods. 1 Trestného zákona v plnom rozsahu prvú zákonnú formálnu podmienku, ďalej aj

druhú zákonnú (materiálnu) podmienku. Ďalej uviedol, že mu v napadnutom rozsudku súd vytyka trestnú minulosť, avšak podmiennečne prepustenie žiada v súčasnosti. Tiež namietal, že súd nebral ohľad na hodnotenie riaditeľa ústavu a ani na jeho zdravotný stav, lekárske správy z Fakultnej nemocnice Trnava, ktoré tvorili prílohu jeho návrhu. K tomu poukázal na čl. 13 Dohovoru ESLP. Na základe uvedeného žiadal sťažnostný súd, aby napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil v plnom rozsahu a vyhovel jeho návrhu a podmiennečne ho prepustil z výkonu trestu odňatia slobody.

Okresný prokurátor sa ihneď po vyhlásení uznesenia vzdal práva na podanie sťažnosti (č.l. 29 spisu).

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a/ správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť

b/ konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle citovaného ustanovenia § 192 odsek 1 Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, i konanie predchádzajúce týmto výrokom a tak zistil, že sťažnosť podala oprávnená osoba v zákonom stanovenej lehote, sťažnosť odsúdeného však nie je dôvodná.

Krajský súd v rámci prieskumnej povinnosti vyplývajúcej mu z citovaného ustanovenia preskúmal postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti odsúdeného o podmiennečne prepustenie a dospel k záveru, že tento postupoval správne a v súlade so zákonom, keď zistil všetky rozhodné skutočnosti pre svoje rozhodnutie, tieto vyhodnotil individuálne i vo vzájomných súvislostiach podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku a dospel k správne záveru, že žiadosti odsúdeného nie je možné vyhovieť.

V napadnutom uznesení okresný súd v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky základné právne skutočnosti, na základe ktorých mal za to, že žiadosti odsúdeného o podmiennečne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nebolo možné vyhovieť.

Na to, aby mohol byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, je nevyhnutné, aby okrem formálnej podmienky, spočívajúcej vo vykonaní zákonom určenej dĺžky trestu, súčasne splnil aj dve materiálne podmienky, ktoré spočívajú v tom, že svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie a zároveň možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Podmiennečne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu a preto by táto možnosť mala byť umožnená len odsúdenému, u ktorého je reálny predpoklad, že uložený trest splnil svoj účel aj bez potreby celkového výkonu tohto trestu v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiacie o možnostiach prevýchovy odsúdeného, ako aj jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Preskúmaním obsahu spisového materiálu krajský súd zistil, že okresný súd správne konštatoval, že odsúdený splnil formálnu podmienku na podmiennečne prepustenie, teda vykonal pomernú časť uloženého trestu.

Avšak na rozdiel od prvostupňového súdu je krajský súd toho názoru, že odsúdený nespĺnil aj prvú materiálnu podmienku. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, neboli vyhodnotené správne. Totiž pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, t. j. preukázanie polepšenia správaním vo výkone trestu a plnením svojich povinností, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku.

Vzhľadom na hodnotenie odsúdeného nie je možné jeho správanie v rámci výkonu trestu odňatia slobody posúdiť ako nasvedčujúce polepšeniu. Pozornosti súdu neuniklo to, že síce správanie odsúdeného je aktuálne na požadovanej úrovni, nebolo tomu tak vždy, pretože v pedagogickej dokumentácii má evidovaný negatívny poznatok (odsúdený porušil zákaz prechovávať zakázané predmety). Počas výkonu trestu odsúdený síce nebol disciplinárne potrestaný, avšak bol len trikrát disciplinárne odmenený, pričom uvedený počet disciplinárnych odmien v pomere k dĺžke dosiaľ vykonaného trestu (menej ako jedna odmena za rok), z tohto potom nie je možné ustáliť, že by odsúdený svojou aktivitou vybočoval z radu, síce režimovo prispôbených, avšak priemerných väzňov. Nemožno tiež opomenúť, že počas výkonu trestu odňatia slobody neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz, ani iné formy vzdelávania a nie je zaradený ani do skupinových foriem práce, je mu venovaný individuálny prístup so zameraním na zvládanie vnútorného napätia, na hľadanie efektívnych spôsobov ventilácie tenzie, riešenie záťažových situácií a na posilňovanie vytrvalosti a trpezlivosti, čo súd nepresvedčilo, že sa polepšil a prebehla u neho vnútorná zmena v jeho hodnotovej orientácii. U odsúdeného teda možno konštatovať, že sa v podstate adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak doposiaľ nepreukázal zvýšenú snahu po náprave.

Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, okresný súd správne a v súlade so zákonom skonštatoval nesplnenie druhej materiálnej podmienky, pretože hoci správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v súčasnosti nevykazuje nedostatky, nemožno opomenúť skutočnosť, že napriek skúsenosti s opakovanými podmiennečnými odsúdeniami, odsúdený opätovne porušil záujmy chránené Trestným zákonom. V neprospech odsúdeného v prvom rade svedčí šesť záznamov v registri trestov, z ktorého tiež rezultuje, že odsúdenému boli doteraz ukladané nielen tresty odňatia slobody podmiennečné, ale aj tresty nepodmiennečné, dokonca bol aj podmiennečne prepustený, avšak ani možnosť, ktorá bola odsúdenému podmiennečným prepustením na nápravu poskytnutá, nevyužil a dopustil sa opätovne po protiprávnej trestnej činnosti, za ktorú mu bol uložený nepodmiennečný trest. V tejto súvislosti považuje krajský súd za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska účelu trestu pri recidíve odsúdeného, ktorý je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u neho došlo k opakovanému spáchaniu trestnej činnosti napriek už predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody, ktorý ho v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona mal viesť k vedeniu riadneho života. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca najprísnejšia forma trestu (výkon odňatia slobody) či podmiennečné odsúdenia, príp. podmiennečné prepustenie odsúdeného neodradili od následného porušovania záujmov chránených Trestným zákonom úmyselnou formou, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám aj napriek jeho osobnej skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody.

V zmysle ustanovenia § 66 ods. 2 Trestného zákona krajský súd tiež prihliadol aj na povahu trestného činu, pre ktorý je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody a zistil, že odsúdený si aktuálne vykonáva trest odňatia slobody za spáchanie zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, za ktorý mu bol uložený nepodmiennečný trest odňatia slobody v trvaní 9 (deväť) rokov, pričom tento skutku sa dopustil tým, že použil zbraň v úmysle zmocniť sa cudzej veci za použitia kukly na hlavu. Predmetné odsúdenie predstavuje šiesty záznam v registri trestov, pričom v minulosti bol právoplatne odsúdený za rôznorodú trestnú činnosť (v dvoch prípadoch išlo o trestný čin zanedbania povinnej výživy, v jednom o krádež, spreneveru a úverový podvod), z čoho možno ustáliť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu rôznorodej trestnej činnosti nateraz prevyšujú nad ochotou žiť riadny a slušný život, keď možno konštatovať, že doposiaľ uložené nepodmiennečné tresty ako i opakované podmiennečné tresty sa u neho evidentne minuli účinkom a nevzal si z nich žiadne ponaučenie, keďže s odstupom času doposiaľ vždy pokračoval v páchaní ďalšej trestnej činnosti. Nanajvýš, krajský súd v tejto súvislosti u odsúdeného poukazuje na menej priaznivú resocializačnú prognózu na základe rizika recidívy trestnej činnosti, ktorá taktiež nesvedčí v prospech novej prognózy, že odsúdený povedie na slobode riadny život.

Rovnako je potrebné prihliadnuť aj na zaradenie odsúdeného v ústave na výkon trestu, pričom aj keď bol odsúdený zaradený na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, v súčasnosti si trest odňatia slobody vykonáva v diferenciačnej skupine „B“, čo rovnako svedčí o potrebe prísnejšieho režimu, ktorý je základom diferencovaného zaobchádzania.

Aj napriek tomu, že riaditeľ ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou odporučil podmiennečné prepustenie odsúdeného, na čo odsúdený v sťažnosti poukazuje, súd, ktorý rozhoduje o návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, nie je v žiadnom prípade viazaný uvádzaným záverom a odporúčaním riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody v podávaných hodnoteniach. Výlučne súd je kompetentný posudzovať splnenie zákonných podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného osoby z výkonu trestu odňatia slobody, pričom je na zväžení súdu, či si uvedené odporúčanie osvojí a pri zohľadnení a zhodnotení všetkých skutočností návrhu vyhovie alebo nie.

Zároveň má krajský súd za potrebné odsúdenému pripomenúť, že zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie vo výkone trestu bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu. Na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, podmiennečné prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy, pričom takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (viď napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Urtost 3/2015, sp. zn. 3 Urtost 1/2015, sp. zn. 6 Urtost 1/2015, 4 Urtos/9/2019) aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho trestnej činnosti. Inak povedané, podstatná pre negatívne rozhodnutie o žiadosti odsúdeného je (okrem ďalšieho) aj jeho trestná minulosť, ktorá jasne indikuje jeho sklony k páchaniu rôznorodej trestnej činnosti. Potom ani sťažnostné námietky odsúdeného poukazujú na jeho kriminálnu minulosť, nie sú dôvodné.

Odsúdený v žiadosti o podmienené prepustenie ako i v sťažnostných námietkach poukazoval na svoj nepriaznivý zdravotný stav. K týmto námietkam potom sťažnostný súd uvádza, že zdravotný stav odsúdeného nie je dôvodom na jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Trestný poriadok pozná iné inštitúty, ktorých predmetom je práve zohľadnenie zdravotného stavu odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody. V prípade podmieneného prepustenia sa primárne skúma dosiahnutie účelu trestu, na čo zdravotný stav odsúdeného nemá priamy vplyv.

Záverom poukazujúc na sťažnostné námietky odsúdeného krajský súd uzatvára, že záver z celkového zhodnotenia osoby odsúdeného a jeho doterajšieho života (priemerné správanie sa odsúdeného vo výkone trestu, charakter a povaha spáchanej trestnej činnosti, za ktorú bol odsúdený ako i kriminálna minulosť odsúdeného), teda ani podľa názoru krajského súdu neumožňuje prijať pozitívnu prognózu jeho budúceho správania, t.j. že bude žiť v súlade s právnymi, etickými a morálnymi normami spoločnosti. V jeho prípade teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti. Osoba odsúdeného, ako recidivujúceho páchatela, nevytvára predpoklady na úvahu, že v prípade podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody povedie riadny život. Odsúdený bol navyše uznaný za vinného zo spáchania závažnejšieho trestného činu (zločinu lúpeže), preto aj skúmanie všetkých relevantných skutočností na účely posúdenia materiálnych podmienok musí byť prísnejšie, a preto je aj podľa názoru krajského súdu vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti potrebné na odsúdeného aj naďalej pôsobiť špecifickými formami a metódami vlastnými podmienkam vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré sú nevyhnutné pre dovŕšenie jeho nápravy.

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná.

Keďže sťažnostný súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu napadnutého uznesenia, ktoré by boli v prospech odsúdeného, jeho sťažnosť ako nedôvodnú v zmysle citovaného ustanovenia § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.